

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

MKUTANO WA KUMI NA SITA NA KUMI NA SABA

YATOKANAYO NA KIKAO CHA KUMI NA TISA

(DAILY SUMMARY RECORD OF PROCEEDINGS)

28 NOVEMBA, 2014

**MKUTANO WA KUMI NA SITA NA KUMI NA SABA
YATOKANAYO NA KIKAO CHA KUMI NA TISA
(SUMMARY RECORD OF PROCEEDINGS – NINETEENTH SITTING)
TAREHE 28 NOVEMBA, 2014**

I. DUA:

Mhe. Spika Anne S. Makinda alisoma Dua saa 3.00 asubuhi na Kikao kiliendelea.

MAKATIBU MEZANI: 1. Ndg. Theonest Ruhilabake
 2. Ndg. Lawrence Makigi
 3. Ndg. Neema Msangi

II. MASWALI

Maswali yafuatayo yaliulizwa na kujibiwa;

1. OFISI YA WAZIRI MKUU

Swali Na. 229: Mhe. Hamoud Abuu Jumaa

Nyongeza: (i) Mhe. Hamoud Abuu Jumaa
 (ii) Mhe. Murtaza Ally Mangungu

Swali Na. 230: Mhe. Suzan A. J. Lyimo

Nyongeza: (i) Mhe. Suzan A. J. Lyimo
 (ii) Mhe. Michael L. Laizer
 (iii) Mhe. Mch. Peter Msigwa

Swali Na. 231: Mhe. Ismail Aden Rage [kny: Mhe. Dkt. Hamis Kigwangalla]

Nyongeza: (i) Mhe. Ismail Aden Rage
 (ii) Mhe. Ezekia Dibogo Wenje

2. WIZARA YA NISHATI NA MADINI

Swali Na. 232: Mhe. Faith Mohammed Mitambo [kny: Mhe. Fatma Mikidadi]

Nyongeza: (i) Mhe. Faith Mohammed Mitambo

Swali Na. 233: Mhe. John Paul Lwanji

Nyongeza: (i) Mhe. John Paul Lwanji
(ii) Mhe. Joseph Osmund Mbilinyi

Swali Na. 234: Mhe. John Damiano Komba [kny: Mhe. Juma Abdallah Njwayo]

Nyongeza: (i) Mhe. John Damiano Komba
(ii) Mhe. Mtutura Abdallah Mtutura
(iii) Mhe. Moshi Selemani Kakoso

3. WIZARA YA MAMBO YA NDANI YA NCHI

Swali Na. 235: Mhe. AnnaMaryStella John Mallac

Nyongeza: (i) Mhe. AnnaMaryStella John Mallac
(ii) Mhe. Rukia Kassim Ahmed

Swali Na. 236: Mhe. Amina Abdulla Amour

Nyongeza: (i) Mhe. Amina Abdulla Amour

4. WIZARA YA MAWASILIANO, SAYANSI NA TEKNOLOJIA

Swali Na. 237: Mhe. Victor Kilasile Mwambalaswa

Nyongeza: (i) Mhe. Victor Kilasile Mwambalaswa
(ii) Mhe. Mussa Azzan Zungu

Swali Na. 238: Mhe. Haroub Mohammed Shamis

Nyongeza: (i) Mhe. Haroub Mohammed Shamis

5. WIZARA YA FEDHA

Swali Na. 239: Mhe. Prof. David Homeli Mwakyusa

Nyongeza: (i) Mhe. Prof. David Homeli Mwakyusa

6. WIZARA YA KILIMO, CHAKULA NA USHIRIKA

Swali Na. 240: Mhe. David Ernest Silinde

Nyongeza: (i) Mhe. David Ernest Silinde

7. WIZARA YA MAJI

Swali Na. 241: Mhe. Joseph Osmund Mbilinyi

Nyongeza: (i) Mhe. Joseph Osmund Mbilinyi

8. WIZARA YA ELIMU NA MAFUNZO YA UFUNDI

Swali Na. 242: Mhe. Nyambari C. M. Nyangwine

Nyongeza: (i) Mhe. Nyambari C. M. Nyangwine

9. WIZARA YA ARDHI, NYUMBA NA MAENDELEO YA MAKAZI

Swali Na. 242: Mhe. Dkt. Dalaly Peter Kafumu

Nyongeza: (i) Mhe. Dkt. Dalaly Peter Kafumu

III. MATANGAZO

- a) Wageni wa mbalimbali walitambulishwa;
- b) Mwenyekiti wa TWPG Mhe. Anna Abdalla aliwatangazia Wabunge wajumbe wa Kamati hiyo (Wabunge wanawake) wakutane saa saba mchana katika ukumbi wa Msekwa;
- c) Mkurugenzi Msaidizi wa Shughuli za Bunge aliwatangazia Wabunge kuwa Miswada ipo katika Pegeon Holes za Wabunge;
- d) Ofisi ya Katibu Wa Bunge inawatangazia Wabunge kuwa Mara baada ya Maswali kutakuwa na kikao cha Kamati ya Uongozi;
- e) Wabunge walitangaziwa kuwa kama kuna Mbunge aliyeokota simu nyeupe na Blackberry Nyeusi aipeleke katika Ofisi ya ulinzi.

IV. KAULI ZA MAWAZIRI

Naibu Waziri wa Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Kimataifa alitoa Kauli ya Serikali kuhusu kuridhia Mkataba wa Umoja wa Afrika juu ya Democrasia, Uchaguzi na Utawala.

V. MISWADA YA SHERIA YA SERIKALI

Miswada ifuatayo ilisomwa mara ya kwanza:-

- i) Muswada wa Sheria ya Marekebisho ya Sheria ya Uhamiaji wa Mwaka 2014 [The Immigration Amendment)Bill, 2014]
- ii) Muswada wa Sheria ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI wa mwaka 2014 [The Tanzania Commission for AIDS (Amendment) Bill, 2014]
- iii) Muswada wa Sheria ya Kudhibiti Silaha wa mwaka 2014 [The Firearms and Ammunition control Bill, 2014]
- iv) Muswada wa Sheria ya Usimamizi wa Maafa wa mwaka 2014 [The Disaster Management Bill, 2014]

- v) Muswada wa Sheria ya Udhhibiti wa Ajira za wageni wa mwaka 2014 [The Non-Citizen Employment Regulation Bill, 2014]
- vi) Muswada wa Sheria ya Wataalam wa Kemia wa mwaka 2014 [The Chemist Professionals Bill, 2014]
- vii) Muswada wa Sheria ya Maabara ya Mkemia Mkuu wa Serikali wa mwaka 2014 [The Government Chemistry Laboratory Bill, 2014]
- viii) Muswada wa Sheria ya Marekebisho ya Sheria ya Stakabadhi Ghalani wa mwaka 2014 [The Warehouse Receipts (Amendment) Bill, 2014]
- ix) Muswada wa Sheria ya Udhhibiti na Usimamizi wa Dawa za kulevya wa mwaka 2014 [The Drugs Control and enforcement Bill, 2014]
- x) Muswada wa Sheria ya Mabadiliko ya Sheria mbalimbali (Na. 2) wa mwaka 2014 [The Written Laws (Miscellaneous Amendments) Bill, 2014]
- xi) Muswada wa Sheria ya Bajeti wa mwaka 2014 [The Budget Bill, 2014]

VI. MWENYEKITI WA BUNGE (Mhe. Mussa Azzan Zungu alikalia Kiti)

VII. HOJA ZA KAMATI

Kuhusu Bunge kupokea na kujadili Taarifa maalum ya Kamati ya Hesabu za Serikali (PAC) kuhusu Taarifa ya Ukaguzi Maalum kuhusiana na miamala iliyofanyika katika Akaunti ya ESCROW ya Tegeta pamoja na umiliki wa Kampuni ya IPTL.

(Majadiliano yanaendelea)

Hoja hii iliendelea kuchangiwa na Waheshimiwa Wabunge kama ifuatavyo:-

11. Mhe. Suleiman M. N. Suleiman

12. Mhe. Mwigulu Mchemba

TAARIFA

Mhe. Christopher Ole-Sendeka, alitaka kutoa taarifa na kumpongeza Naibu Waziri Mwigulu Nchemba kwa mchango wake mzuri. Mwenyekiti alimwambia atapata taarifa baadae.

Mhe. David Kafulila, alimshukuru Mhe. Mwigulu Nchemba na kusesitiza kuwa Bank ya Stanbic tayari imeshamfukuza kazi mtumishi wake aliyepokea fedha za ESCROW A/C na amesharudi kwao Uganda.

Mhe. Mwigulu Nchemba, aliwaondoa Wabunge mashaka na kunukuu kifungu cha Biblia kuwa “Watu wangu wakisikia sauti yangu wakanyenyekea, wakaziacha njia zao mbaya wakatubu, nitaiponya nchi yao”

13. Mhe. Mohamed Habib Mnyaa

14. Mhe. Khalifa Suleiman Khalifa

TAARIFA

Mhe. Keiss, alitoa taarifa kuwa mpaka sasa Zanzibar bado hawajalipa deni la umeme. Taarifa hiyo ilikataliwa na Mchangiaji.

15. Mhe. Assumpter Nshunju Mshama

KUHUSU UTARATIBU

Mhe. John Mnyika alitumi kanuni ya 64(1) (a) akiomba Mhe. Assumpter Mshama athibitishe maneno yake kuhusu kashfa ya Mhe. Freeman Mbowe.

VIII. KUTENGUA KANUNI

Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu (Uwekezaji na Uwezeshaji) alitengua Kanuni za Bunge kwa Kanuni ya 153 pamoja na 28 (3) kuongeza Muda ili Bunge likae mpaka saa 8.00 mchana badala ya saa 7.00 mchana.

16.Mhe. Said Juma Nkumba

17.Mhe. Christopher Ole-Sendeka

18.Mhe. James Francis Mbatia

19.Mhe. David Ernest Silinde

20.Mhe. Hawa Abdulrahman Ghasia

MIONGOZO YA SPIKA

i. MHE. KHATIB SAID HAJI

Alitumia Kanuni ya 68(7) kuomba mwongozo kwamba swali la pili la nyongeza lililoulizwa na Mhe. Amina Abdalla halikujibiwa na Naibu Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi.

Mwenyekiti alitoa mwongozo kuwa swali hilo litajibiwa kwa taratibu za Bunge.

ii. MHE. NIMROD ELIREHEMA MKONO

Alitumia kanuni ya 68(7) kuomba mwongozo wa Kiti kwamba, kutokana na mjadala uliokuwepo Bungeni jana kuhusiana na ESCROW A/C yeye alitajwa hivyo ni vyema naye akapata nafasi ya kuchangia ili aweze kujibu hoja alizotuhumiwa.

MWENYEKITI alijibu kuwa, Kiti kinayo majina ya wachangiaji yaliyopendekezwa na kila Chama hivyo aombe nafasi katika Chama chake waone kama ataweza kupata nafasi.

iii. MHE. JOHN MOMOSE CHEYO

Aliomba mwongozo kuwa yeye hakuhusishwa katika kupanga wazungumzaji. Hivyo kukosa nafasi ya kuchanga sio haki.

MHE. DAVID ERNEST SILINDE alijibu kuwa kambi ya Upinzani kwa Umoja wake ukiondoa vyama vya UDP na TLP ndio walioafikiana kuhusu wachangiaji.

21. Mhe. Alphaxard Kangi Ndege Lugola

22. Mhe. Michael Lekule Laizer

IX. KUSITISHA SHUGHULI ZA BUNGE

Saa 8.00 Bunge lilisitishwa mpaka saa 10.00 jioni.

X. BUNGE KURUDIA

Saa 10.00 jioni Bunge lilirudia na Waheshimiwa Wabunge wafuatao waliendelea kuchangia Hoja ya Kamati ya PAC

23. Mhe. John John Mnyika

24. Mhe. Halima Jammes Mdee

25. Mhe. Henry Daffa Shekifu

26. Mhe. Abdulkarim E.H. Shah

27. Mhe. John Momose Cheyo

28. Mhe. Ester Amos Bulaya

29. Mhe. Murtaza Ally Mangungu

30. Mhe. Magdalena Hamisi Sakaya

31. Mhe. Masoud Abdalla Salim
32. Mhe. Peter Joseph Serukamba
33. Mhe. John Shibuda Magalle
34. Mhe. Jaji Frederick Mwita Werema
35. Mhe. Stephen Masatu Wasira
36. Mhe. Prof. Mark James Mwandosya
37. Mhe. Deo Haule Filikunjombe
38. Mhe. Dkt. Hamisi Kigwangalla
39. Mhe. Luhaga Joelson Mpina
40. Mhe. Kabwe Zuberi Zitto - MTOA HOJA

MWONGOZO WA SPIKA

1. MHE. GODFREY MGIMWA

Aliomba mwongozo kama yawezekana kiondolewe kipengele cha 4 cha marekebisho ya Mhe. John Mnyika kuhusu kuundwa kwa Kamati Teule kuchunguza Mazingira yote yanayohusiana na kifo cha aliyekuwa Waziri wa Fedha Marehemu Dkt. William Augustino Mgimwa anayedaiwa msimamo wake wa kukataa miamala haramu kufanyika katika Akaunti ya ESCROW ya Tegeta.

Spika alisema wakati Bunge likifikia kipengele hicho, suala hilo litashughulikiwa.

2. MHE. DAVID ZACHARIA KAFULILA

Aliomba mwongozo kuwa, jambo hili halimhusu mtu binafsi bali aliyekuwa Waziri wa Fedha.

Spika alisema jambo hilo limshatolewa uamuzi, litashughulikiwa lakini mwenye mzazi wake amekataa.

XI. KUPITISHA MAAZIMIO YA KAMATI YA PAC

1. Azimio Na. 1 Aya ya 3.2.1 uk 53

- Serikali iliiondoa Baadhi ya maneno na kuweka mengine. Hoja ilichangiwa na:-

- i. Mhe. Tundu Anthipas Lissu
- ii. Mhe. George Simbachawene
- iii. Mhe. Halima James Mdee
- iv. Mhe. Pindi Hazara Chana
- v. Mhe. Kabwe Zuberi Zitto
- vi. Mhe. Frederick Mwita Werema – AG
- vii. Mhe. Joseph Roman Selasini

Spika alimwagiza Mhe. Halima Mdee aziandike vizuri pendekezo lake kisha awasilishe.

(Pendekezo la Serikali, kama lilivyorekebishwa na Mhe. Halima Mdee, Mhe. Simbachawene na Naibu Waziri wa Sheria liliridhiwa na Bunge)

2. Azimio Na. 2 Aya ya 3.2.1

- i. Mhe. Eng. Mohamed Habib Mnyaa
- ii. Mhe. Tundu Antiphas Lissu

Marekebisho ya Serikali yaliridhiwa na Bunge.

3. Azimio Na. 3 Aya ya 3.2.2

- i. Mhe. George Simbachawene
- ii. Mhe. Luhaga Joelson Mpina
- iii. Mhe. Dkt. Hamis Kigwangalla
- iv. Mhe. Tundu Antiphas Lissu
- v. Mhe. Kombo Khamis Kombo
- vi. Mhe. Michael Lekule Laizer

vii. Mhe. Christopher Ole-Sendeka

Mapendekezo hayo yaliridhiwa na Bunge pamoja na Marekebisho ya Serikali.

4. Azimio Na. 4 Aya y 3.2.4

- i. Mhe. Kabwe Zuberi Zitto
- ii. Mhe. Saada Mkuya Salum
- iii. Mhe. Dkt. Hamisi Kigwangalla
- iv. Mhe. George Simbachawene
- v. Mhe. Tundu Antiphas Lissu
- vi. Mhe. Hamad Rashid Mohammed
- vii. Mhe. Kabwe Zuberi Zitto
- viii. Mhe. John John Mnyika
- ix. Mhe. Saada Mkuya
- x. Mhe. Halima James Mdee

5. Pendekezo Na. 5 Aya ya 3.2.5

- i. Mhe. Luhaga Joelson Mpina
- ii. Mhe. Ezekia Dibogo Wenje
- iii. Mhe. John John Mnyika
- iv. Mhe. Tundu Antiphas Lissu
- v. Mhe. Jaji Frederick Mwita Werema
- vi. Mhe. Freeman Aikaeli Mbowe
- vii. Mhe. Kabwe Zuberi Zitto
- viii. Mhe. George Simbachawene
- ix. Mhe. Halima James Mdee
- x. Mhe. Masoud Suleiman Nchambi
- xi. Mhe. Angela Jasmine Kairuki
- xii. Mhe. Goodluck Joseph Ole-Medeye
- xiii. Mhe. Christopher Ole-Sendeka
- xiv. Mhe. Murtaza Ally Mangungu
- xv. Mhe. Charles John Mwijage

(Pendekezo la Kamati liliridhiwa kama lilivyorekebishwa na Bunge)

6. Pendekezo Na. 6 Aya ya 3.2.6

- i. Mhe. Angellah Jasmine Kairuki
- ii. Mhe. Ezekiel Magolyo Maige
- iii. Mhe. Kisyeri Werema Chambiri
- iv. Mhe. Zitto Zuberi Kabwe
- v. Mhe. George Simbachawene
- vi. Mhe. Pauline Philip Gekul
- vii. Mhe. Moses Joseph Machali
- viii. Mhe. Dkt. Hamisi Kigwangala
- ix. Mhe. David Zacharia Kafulila
- x. Mhe. Jaji Frederick Mwita Werema - AG
- xi. Mhe. Halima James Mdee
- xii. Mhe. Freeman Aikaeli Mbowe
- xiii. Mhe. Tund Antiphas Lissu
- xiv. Mhe. Henry Daffa Shekifu
- xv. Mhe. Luhaga Joelson Mpina

(Liliridhiwa pamoja na marekebiso ya Tundu Lissu)

7. Pendekezo Na. 7 Aya ya 3.2.7

- i. Mhe. David Zacharia Kafulila
- ii. Mhe. George Simbachawene
- iii. Dkt. Mary Michael Nagu
- iv. Mhe. Christopher Ole-Sendeka
- v. Mhe. Saada Mkuya Salum
- vi. Mhe. Kabwe Zuberi Zitto
- vii. Mhe. Luhaga Joelson Mpina
- viii. Mhe. Masoud Suleiman Nchambi
- ix. Mhe. Magdalena Hamisi Sakaya
- x. Mhe. Ridhiwani Jakaya Kikwete
- xi. Mhe. Susan Anselm Lyimo
- xii. Mhe. Hawa Abdulrahman Ghasia
- xiii. Mhe. Celina Ompeshi Kombani
- xiv. Mhe. Tundu Antiphas Lissu
- xv. Mhe. Jaji Frederick Mwita Werema- AG

- xvi. Mhe. Mch. Peter Msigwa
- xvii. Mhe. Dr. Hamisi Kigwangala
- xviii. Mhe. Angelah Jasmine Kairuki
- xix. Mhe. Stephen Masatu Wasira
- xx. Mhe. Lucy Fidelis Owenya
- xxi. Mhe. Subira Hamisi Mgalu
- xxii. Mhe. Christopher Ole-Sendeka
- xxiii. Mhe. Ezekia Dibogo Wenje
- xxiv. Mhe. Michael Lekule Laizer
- xxv. Mhe. Celine Ompeshi Kombani
- xxvi. Mhe. Andrew John Chenge

Pendekezo liliridhiwa na Bunge pamoja marekebisho ya Mhe. Andrew Chenge.

- 8. Azimio Na. 9 Aya 3.2.8
 - i. Mhe. Zitto Zuberi Kabwe

Azimio liliridhiwa na Bunge kwa pendekezo la Mhe. Zitto Kabwe

- 9. Azimio Na. 3.2.9
 - i. Mhe. Angela Jasmine Kairuki
 - ii. Mhe. Tundu Antiphas Lissu
 - iii. Mhe. Andrew John Chenge
 - iv. Mhe. Bernadetha Mushashu
 - v. Mhe. Rajab Mbarouk Mohammed
 - vi. Mhe. Gaudentia Kabaka
 - vii. Mhe. Kombo Khamis Kombo
 - viii. Mhe. Zitto Zuberi Kabwe
 - ix. Mhe. John Magalle Shibuda
 - x. Mhe. Kidawa Hamid Saleh

Pendekezo liliridhiwa na Bunge pamoja na marekebisho ya Mwenyekiti wa PAC

MWONGOZO WA SPIKA

Mhe. Freeman Mbowe aliomba mwongozo kuhusu maamuzi ya Bunge kuonekana kubariki kila kitu kwa kulindana.

FUJO- KIKAO KIKAAHIRISHWA

**DODOMA
28 NOVEMBA, 2014**

**DKT. T.D. KASHILILAH
KATIBU WA BUNGE**